

Rygg och nacke

Skolios

sH r o sD rrr somnn

I elevhälsan blir alla barn undersökta för att kunna upptäcka skolios.

Vad beror skolios på?

När du har skolios är ryggraden böjd och vriden. Det kan till exempel bero på att ryggen växer ojämnt när barn växer på längden. Skolios kan också bero på att barnets ben är olika långa eller att bäckenet är snett.

Kan ibland bero på skador eller sjukdomar

Skolios kan också bero på skador eller sjukdomar i ryggraden, musklerna eller nervsystemet.

Symtom

Skolios är en krökning av ryggraden i sidled.

När du har skolios är övre delen av ryggraden böjd i en liten båge åt ena sidan.

Skolios kan även synas på till exempel följande sätt:

- Ena axeln sitter högre än den andra.
- Ena skulderbladet sticker ut mer än det andra.
- Revbenen kan bukta ut på ena sidan.

Hos en del personer kan både övre och nedre delen av ryggraden vara sned åt olika håll. Då kan ryggraden se ut som bokstaven S bakifrån.

Kan ge fler besvär

Hur mycket besvär du har av skolios beror på hur stor böjen på ryggraden är. Du som har en kraftig böj kan till exempel bli trött i ryggen och få ont.

Hos en del kan lungorna påverkas så att du lättare blir andfådd, men det är ovanligt.

När och var ska jag söka vård?

Elevhälsan på barnets skola kontrollerar om barnet har skolios.

Om du tror att ditt barn kan ha skolios kan du kontakta elevhälsan.

Kontakta en <u>vårdcentral</u> om barnet inte har börjat skolan ännu och du misstänker att hen har skolios. Många mottagningar kan du kontakta genom att <u>logga in</u>.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Undersökningar

Barn undersöks för skolios hos elevhälsan i årskurs 4.

Barnet får klä av sig på överkroppen och böja sig fram. Skolsköterskan eller skolläkaren tittar och känner på ryggen för att se om ryggraden är böjd. Om det finns en misstanke om skolios får barnet undersökas regelbundet inom elevhälsan.

Vidare undersökningar

Barnet kan få en remiss till en ortoped om elevhälsan tror att barnet behöver få behandling. Barnet kan till exempel behöva undersökas med röntgen.

Barnet undersöks regelbundet

Barn som har skolios undersöks regelbundet så länge barnet växer. Det är vanligt att bli undersökt en till två gånger om året, men det kan bli oftare.

Böjen på ryggraden brukar mätas i grader.

Behandling

De flesta som har lindrig skolios behöver ingen behandling. När skolios beror på att benen är olika långa kan det hjälpa med ett speciellt inlägg i skorna. Det kan göra att ryggen rätas ut.

En del behöver få behandling. Då finns det olika alternativ, beroende på hur stor böjen i ryggraden är och vilka besvär barnet har.

Fysioterapi och idrott

Barn med skolios kan delta i idrotten i skolan och i andra fysiska aktiviteter. Det är viktigt att stärka musklerna i ryggen och magen. En fysioterapeut kan hjälpa till med övningar om det behövs.

Behandling med korsett

De som har skolios och riskerar att få större besvär kan behöva behandlas med en så kallad korsett. Korsetten är gjord av plast och sitter på överkroppen.

Hur ofta barnet behöver ha korsetten är olika. En del behöver ha korsetten hela dygnet, andra bara på till exempel natten. Korsetten hindrar att ryggraden böjs ytterligare.

Det finns olika typer av korsetter. Ofta behöver barnet behandlas med korsett i flera år, så länge hen växer.

Om barnet behöver stöd

Det kan kännas jobbigt för ett barn att ha korsett på sig. Barnet behöver inte ha korsetten under idrotten i skolan eller vid andra fritidsaktiviteter. Du kan prata med en läkare eller sjuksköterska på mottagningen ni går till om ni behöver stöd.

Operation

Barn som har en stor böj på ryggraden kan behöva bli opererade. Den kan göras på olika sätt beroende på bland annat följande:

- barnets ålder.
- vilken typ av skolios barnet har.
- var i ryggraden kröken är.
- hur stor kröken på ryggraden är.

Operationen görs på vissa sjukhus i Sverige.

Det tar ofta några månader innan ryggen har läkt efter operationen.

Andra sjukdomar kan öka risken

Ofta är det oklart varför någon har fått skolios, men det kan vara ärftligt.

Risken för att ett barn ska få skolios ökar om barnet samtidigt har en sjukdom eller skada i musklerna eller på nervsystemet. Det kan till exempel vara cerebral pares eller en ryggmärgsskada.

Skolios orsakas inte av att barnet har burit tungt eller hur barnets hållning är.

Skolios i vuxen ålder

Skolios visar sig oftast i ungdomen. Ibland kan skolios komma i vuxen ålder, men det är ovanligt. Då brukar det bero på skador eller sjukdomar i ryggen.

Skolios kan ge samma besvär hos vuxna som hos barn och ungdomar. Om du har besvär av skolios när du är vuxen brukar fysisk aktivitet och fysioterapi vara de vanligaste behandlingarna. En del kan behöva opereras, men det är mycket ovanligt.

Du kan behöva använda en stödjande korsett om din rygg är mycket böjd.

Påverka och delta i din vård

Du kan <u>söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning</u>du vill i hela landet. Ibland krävs det <u>remiss</u> till den öppna specialiserade vården.

Informationen ska gå att förstå

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstå informationen</u> som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård</u>.

Även barn ska få varadelaktiga i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u>. Du har också <u>möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning</u>.

Du som behöver <u>hjälpmedel</u> ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

LÄS MER

Skoliosföreningen

Senast uppdaterad:

2023-10-18

Redaktör:

Rebecka Persson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Rikard Viberg, läkare, specialist i allmänmedicin, Stockholm

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Läs mer på 1177.se

Så fungerar skelett och leder

Skelettet håller oss upprätta, skyddar våra inre organ och är fäste för musklerna. Skelettets ben hålls ihop med leder. I lederna kan benen röra sig mot varandra. Det gör att hela kroppen kan röra sig.

Så blir du delaktig i din vård

Genom att förbereda dig inför besöket kan du vara delaktig i din vård. Då kan du tillsammans med vårdpersonalen komma fram till den vård som passar bäst.

Elevhälsan

Med hjälp av elevhälsan i skolan kan barn få hjälp och stöd för att må bra, utvecklas och lära sig saker. Där får de bland annat gå på hälsobesök och där får de vaccinationer.

1177 - tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk
Om 1177
Kontakt
Behandling av personuppgifter
Hantering av kakor
<u>Inställningar för kakor</u>
<u>ilistaliiliiligai toi kakoi</u>
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>